

DIRECTOR:
Dr. AUGUSTIN POPA

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA
BLAJ — JUD. TÂRNAVA MICĂ

INSERATE:
Un știr garmond: 6 Lei. La
publicări repetate după
:: :: involală :: ::

Unitatea

REDACTOR:
Prof. DUMITRU NEDA

ABONAMENTUL
Pe un an . . . 200 Lei
Pe 6 luni . . . 100 Lei
Pentru străinătate 400 Lei

Foaie bisericească-politică — Apare în fiecare Sâmbătă

Frații ne cheamă

(dn). Păstrător de ce-a primit ca moștenire, conștiință și mândru de calitățile sale și plin de neseacă, nemiștrăntă vigoare, neamul nostru s'a strecurat prin veacuri înfruntând urgia unor vremi ce-au vânturat, fără urmă, sumedenie de noroade, de pe arena istoriei. Și când împrejurări vitrege au izolat de trunchiul cel mare mici rămurele, sortindu-le veștejerii și morții în depărtările de îngheț și vijor ale negrei străinătăți și înstrăinări, aceste minuscule frânturi de viață română s'au închiegat în totatâtea oaze ferite, cu floră și faună proprie, cu svăcniri de viață alta ca a împrejurimilor. Călătorul priceput și băgător de seamă e isbit numai decât de acest contrast desvâluit de taine adânci. Valea Timocului, pripoarele Pindului, țancurile Epirului, văgăunile Balcanilor, stepile ucrainiene și siberiene, știm, au sub acest respect surprize emoționante.

Ba nici prelungirile Alpilor n'au rămas datoare cu tributul lor de omagiu vitalității române. În îngrăditura lor de stânci, aproape de Abbazia, își duc, încă, viața cei 3000 Istroromâni, într'o lume de peste 100.000 slavi și la 100.000 italieni. Cu adevărat: „Insula de rezistență etnică de-alungul atâtor veacuri și mic muzeu viu și neprețuit, pentru o înțelegere mai desăvârșită a originii, a trecutului și a limbii noastre” cum scrie în lucrarea sa: Prin satele Românilor din Istria, (Cluj 1931), d. Em. Panaitescu, care, bătătorind urmele lui Ion Maiorescu, T. Burada, Ion Grămadă, Iosif Popovici și Leca Morariu, i-a cercetat în așezările lor respirate de cele două părți ale lui Monte Maggiore, rămânând înduioșat de strigătul lor de jale după prest și dascăl român. Pentru că nu vreau să se lase înghițiți de străini, pe lângă toată vrăjmășia împrejurărilor între cari i-a aruncat soarta, la un veleat ce se pierde în negura de vremi.

Și tocmai fiindcă și în mănunchiul celor de azi voința de a trăi ca vârstare a vechei tulpine e tot așa de vie și de dărză ca a părinților din părinți, gândul ce-i frământă și visul ce-l alintă cu tot dragul inimii, e tot cel destăinuit, la 1857, lui Maiorescu: Când va viri prentu nea spure predica în limba nostre? — tocmai de aceea se îndreaptă și acum spre noi, cu aceeași rugămintă, cerindu-ne cu aceeași stăruință a desnădejzii același ajutor. Și ne întrebăm: s'ar mai putea ca glasului lor de frați năcăjiți să întârziem a-i da ascultare, mai ales în starea de azi a lucrurilor?

Cu neputință. Când, vorba d. Panaitescu, nu-i de crezut să se poată afla o mai ușoară îndatorire ca aceasta. Dată fiind doar supușenia italiană și religia lor apusean-catolică, o intervenție, atât din partea statului nostru, cât și dintr'a ierarhiei bisericești, e asigurată a priori de succes. Căci e absurd, să-și închipuie măcar cineva, că s'ar împotrivi la asta ceva rezoane de stat italian, sau de ordin bisericesc.

Frații ne cheamă. Blajul le-a crescut și le-a dăruit pe dascălul-apostol A. Glavina († 1925). Și-i gata să le mai facă același serviciu. Iașul, respectiv Hălăuceștii, au cuvântul în ce privește slujitorii jertfelnicului. Cât mai în grabă!

Două fronturi

Veacul mulțimilor muncitoare — Acțiune catolică ori bolșevism — Intre Roma și Moscova — Agrul nădejdilor noastre.

de prof. Augustin Popa

Icoana vremilor noastre este învălmășită, haotică. Are însă o linie stăpânitoare, aspră și clară: acțiunea, mișcarea, viteza. O năpraznică revărsare de energii muncitoare, o dărză încordare de mușchi și volnți înfrigate, goană fantastică spre ținte nevăzute, priviri aprinse de nădejdea biruinții: asta-i viața veacului nostru. Involburare uriașă, cu urlet de claxoane și bârâit asurzitor de motoare, care tulbură meditația senină a gânditorului, alungă visurile poetului, dar mătură fără milă și pe criticastrul nefolositor și grandoman, pe leneșul netrebnic, pe zăpăcitul și dezorientatul laș ori neputincios.

Vai celui singur! Puvoiul năvalnic îl izbește, fără milă, de stâncile pierzării. Căci nu se mai măsoară, în luptă dreaptă, puterile și talentele singuraticilor. De pretutindeni se ridică mulțimile fără număr ale celor mici și flămânzi, cari dau iureș în câmpiile vieții, cerând necruțată pâine și soare. — Așa s'a născut problema socială, mare și chinuitoare, dând veacului nostru a doua linie caracteristică, esențială: trăsătura socială. Căci vechile forme și alvii nu mai pot cuprinde năvala irezistibilă de viață nouă. Amenință cu prăbușirea. Și apoi? Potopul, — ori o altă ordine socială, mai bună, mai dreaptă, mai potrivită vremilor schimbate. Depinde de ideea, care va reuși să adune sub steagul său vijelioasa pornire a mulțimilor și să plămădească noile realități. Fi va una mântuitoare, izvorită din împărăția luminii, ori aducătoare de pierzare?

Fiii întunecului s'au dovedit mai harnici și mai prevăzători, și de astă dată, decât răspânditorii luminii. Au înțeles spiritul vremii: acțiune vajnică și organizată, încheată din coordonarea eforturilor unor grupuri puternice, disciplinate. Asta-i taina uluitoarelor succese ale socialismului bolșevic, în apus ca și în răsărit, până în depărtatul Mexico.

În fața acestei sălbatice răzvrătiri a materiei capitalismul nostru este neputincios. Fiindcă nu are suflet. I-a rămas doar armatura artificială a cifrelor bancare, care nu poate înfrunta furtuna. Totuși, lupta nu-i pierdută. În fața Moscovei scâldate în sânge, se ridică Roma eternă. A înțeles chiemarea vremii și înalță pretutindeni steagurile ideii mântuitoare. Acțiune Catolică! Aceasta e lozinca ei, născută din imperativele mari ale timpului. Acțiune viguroasă, încordată. Nu-i timp de pierdut în reverii. Acțiune directă, în câmpul problemelor sociale. Nu ne mai putem mulțumi cu sfințirea individuală a credincioșilor. Să mântuim de pierire barca comună, în care traversăm marea vieții. Nu mai putem lăsa nevalorificate enormele și singur salvatoarele energii culturale și sociale ale evangheliei. Nici nu putem

aștepta ca procesul lent al vremii să le justifice. Cu mână tare, trebuie să le traducem în viață. Să turnăm spiritul creștin în formele și așezările sociale, să-l facem stăpân în cultura și viața noastră economică. Altfel potopul este inevitabil. — Și aceasta nu se poate fără o acțiune socială, catolică, adică universală, desfășurată de mulți împreună, organizați și disciplinați, armată puternică și bine rânduită. Să nu rămână preoții numai pe amvoane: cu ei în frunte, toți credincioșii trebuie să alcătuiască front puternic afară, în câmpiile vieții!

Și cuvântul Romei face minuni. Noua armată a luminii apare mândră, puternică, disciplinată. Are mișcări sigure și impunătoare. Iată câteva, din ultimele săptămâni: La Nürnberg, orașul cu o sută de turnuri, în 26—30 August, al 70-lea congres al catolicilor germani. Grandios, cum n'a mai fost altul! Cardinali, arhieri, miniștrii, savanți, poeți, industriași, muncitori, studenți, copii: toată Germania catolică, prin cei mai de seamă fii ai săi, a ținut cinci zile de sfat și de rugă pentru înfăptuirea împărăției lui Dumnezeu. Toți organizați în societăți și reuniuni după bresle și vârste, după ținte și nevoi variate: părinții, presa, arta, tinerimea, caritatea, clerul, știința, economia, toate. Și la liturghia de încheiere 130.000 de suflete cucernice se roagă în fața altarului: „vie împărăția Ta!” — În 30—31 August, la Bruxelles: al 4-lea congres al tinerimii catolice din Belgia. Reprezentată tinerimea din toată țara, organizată în asociații de: elevi, studenți, profesioniști, țărani, muncitori, cercetași. Un val uriaș de entuziasm, de elan indescriptibil, de tinerețe optimistă și idealistă, sub steagul Regelui Hristos. Capitala abia îi cuprinde: sunt peste 10.000! Ce mângâiere pentru arhierii, pentru miniștrii și savanții țării, cari participă activ la adunare! — Zilele următoare pleacă, tot deacolo, 1500 de muncitoare catolice spre Cetatea eternă, să vadă pe Papa! Li duc daruri și suflete de frumseță îngerească. Sunt doar biete fete din fabrici și ateliere, cari au adunat ani de zile ban lângă ban, au veghiat ceasuri de noapte în supra-muncă, pentru a putea vărsa o lacrimă de sfântă emoție pe mormintele martirilor! Credința, care mută munții! — La trei zile, tot deacolo, 750 studenți catolici belgieni duc Sfântului Părinte entuziasmul lor vibrant pentru cauza sfântă! — Și aici, aproape de noi, la Odorheiu: al 6-lea mare congres catolic maghiar. Cu program bogat, cu hotărâri roditoare, cu 10.000 credincioși plecați în fața altarului!

Destul însă. Priveliștea ține într'una, fără sfârșit. Reconfortantă și... întristătoare. Mângâitoare pentru creștini, umilitoare pentru Români. Căci a noastră „Acțiune Catolică”

abia acum se infiripă. Incet și greu. Lipsesc, de sigur, banii. Să fie oare suficientă înțelegerea și entuziasmul? Ne dăm oare seama că, foarte probabil, existența noastră însaș este legată de soarta Agru-lui? — Căci, ca mâine, va stăpâni și la noi duhul Romei ori al Moscovei. Altă alegere nu este!

Eparhia de Nord își continuă organizarea. După dispozițiile de consolidare luate până acum, cu sfârșitul lui August c., deodată cu publicarea statutelor *Reuniunii de misiuni*, se insistă oficial și pentru constituirea ei de fapt, amăsurat formelor prevăzute în statute.

De notat că-i lăsată deplină libertate membrilor clerului de a intra ori de a nu intra în cadrele ei. Motivarea: Cei ce intră de bunăvoie, se vor simți îndemnați să participe la lucrările ei cu toată râvna lor de vrednici slujitori ai altarului, făcând astfel ca Statutul să nu fie o literă moartă, ci o realitate vie; care trăește în toți membrii Reuniunii prin împlinirea nesilită, dar conștiențioasă, a tuturor dispozițiilor ei.

Relevăm din aceste dispoziții bine gândite: § 19: Membrii preoți sunt obligați să participe cel puțin odată în 3 ani la exerciții spirituale și să se mărturisească *baremi* tot la trei luni; § 24: Membrii designați să conlucre, în orice calitate, la vre-o misiune poporală, vor ținea înainte de misiuni o mică reculegere sufletească, împreună cu sf. mărturisire; § 25: Pentru membrii repausați ai Reuniunii, fie ei preoți ori mireni, se vor celebra din partea *fiecărui membru activ* câte 3 sfinte liturghii.

Aceste prevederi înțelepte și zelul cunoscut al pâr. L. Vida, președintele Reuniunii, sunt o garanță sigură că va rodi mult bine în lumea sufletelor pentru mai bine căroră a fost chemată la ființă. — Cu Dumnezeu, la lucru!

Credința care nu se rușinează. Cei cari sunt ai lui Hristos nu prea știu de frică și de considerații omenești, când e vorba de a-și mărturisi crezul. La progaganda fiilor lumii răspund cu propagandă, la îndrăzneală cu îndrăzneală, la ieșirea în stradă, cu ieșire în stradă. Steagul îmbrățișat trebuie purtat în

văzul tuturor, spre îmbărbatarea partizanilor și trezirea la realitate a dușmanilor.

Congresele euharistice, cari se țin lanț în biserica Romei, dela Australia și până la Franța, dela Chicago și până la Carthagena, dela Dublinul Irlandei și până la Valea Mierlii iugoslave, în apropierea căreia s'a ținut, la Letnica, de praznicul Adormirii Preacuratei, din acest an, un splendid congres euharistic, sunt manifestări grandioase ale credinței de granit și ale alipirii neclintite de dumnezeescul Rob al chivotelor creștine. Căruia i-se dovedește astfel publice dragoste și închinare, drept satisfacție pentru ura ce par'că tot mai cu înverșunare își repede valorile-i imunde asupra Lui și asupra operei Lui.

Vremea este să ne înșirăm și noi Românii catolici, cu demnitate, în ceata închinătorilor acestora neștiutori de frică. Și salutăm, cu toată căldura inimii, idea suleată de pâr. A. Gabor în „Lumina Creștinului“ din Sept. c.: ținerea unui *congres euharistic național* într'unul din orașele noastre. Greutăți de învins vor fi ele nu-i vo bă. Dar ce greutateți nu pot fi învinse de dragul lui Hristos? Și socotim că această dragoste nu ne lipsește. Nu-i lertat să ne lipsească.

De dragul sufletelor. Imprejurarea favorabilă alor câte două zile de sărbătoare, una lângă alta, a Tăierii capului și a Înălțării Sf. Cruci, din acest an, Reuniunea noastră de misiuni a folosit-o pentru a face parte mai multor parohii de sfântă primeneală sufletească. Aflându-se și persoane cari bucuroși s'au pus în slujba ideii, dorința Reuniunii a fost trecută în fapt, la vremea aleasă pentru aceasta.

Așa, s'au ținut *misiuni populare*, cu roade peste așteptare, în *Homorod* (distr. Brașovului), ostenindu-se ca predicatori pâr. prof. Vasile Mărgineanu și pâr. Thomas Mircea; în *Comori* (distr. Gurghiu), sub conducerea pâr. Dr. Ioan Cristea; în greu încercatul și mult sbuciumatul *Sâniacob* (distr. Iernut), vestitor al cuvântului fiind pâr. Dr. Vasile Aftenie; și în *Sâncelul* din aproplere, unde harul Spiritului Sfânt și vorba dela inimă a pâr. Dr. Ioan Coltor au săvârșit adevărate minuni (la 1200 de mărturisiri). Dacă mai amintim și reculegerile spirituale ținute de pâr. Dr. Septimiu Todoran în

Căpâlna de jos (distr. Bilia), apoi am întregit, sumar, o icoană ce ne este dragă, din mișcărilor de mult bine făcătoare a zilelor din urmă.

Se înțelege că la reușita lor atât de măngăietoare au contribuit mult, în toate locurile, și preoții din satele apropiate, cari și-au dat tot concursul ca preoți mărturisitori. Altfel nici că se puteau înregistra succese ca cele obținute.

In jurul Agrului

— Două broșuri de actualitate —

de Pr. Ioan Georgescu

Dela Oradea, unde s'a ținut astă vară o impunătoare adunare a Agrului eparhial, ne vine acum și un îndemn la muncă stăruitoare. E broșura pâr. Dr. Aloisie L. Tăutu: Ce este și ce vrea să fie Agrul? (80 pagini, 10 lei). Aflându-se Agrul încă în fază de organizare, broșura e binevenită. De aceea vom insista puțin asupra celor puse în discuție. Mai înainte cu ceva a publicat și pâr. Dr. Nic. Brinzeu, canonic în Lugoj o lucrare asemănătoare despre Acțiunea Catolică, așa cum se conturează ea sub inspirația actualului Papă în diferitele țări europene, și în care trebuie să se încadreze și Agrul.

Clerul nostru are, deci, pe lângă buletinul din anul trecut al Agrului însuș, și două broșuri recente, pentru a se putea dumiri asupra rosturilor noii societăți chemată să îndeplinească scopuri atât de mărețe ca cele fixate în Statutele aprobate de conferința episcopatului nostru din 1929: a) susținerea, apărarea și realizarea intereselor Bisericii unite; b) adâncirea vieții sufletești a membrilor și intensificarea educației religioase; c) îndrumarea vieții publice și private potrivit eticei creștine, în sentimentul iubirii de neam și de patrie; d) combaterea curentelor sociale și religioase cu caracter sectant, distructiv, antinațional și anticreștinesc.

Ca punct de comparație pentru Agrul nostru începător, pâr. Tăutu ne oferă Acțiunea Catolică Italiană, asupra căreia insistă cu multe amănunte (pp. 34—60); iar pâr. Brinzeu, pe lângă cea italiană, ne face istoricul Acțiunii Catolice în Franța, Germania, Austria, Ungaria

□ □ Foiața „Unirii“ □ □

Cărți noi. . .

Pe marginea romanului „Biruința“ de Ion Agârbiceanu. Edit. „Națională“ S. Ciornei 1931 de GHEORGHE I. BIRIȘ

Din șirul cărților apărute în ultimul timp, două romane au atras în deosebit atenția cititorului: *Baltagul* inepuizabilului scriitor M. Sadoveanu și *Biruința* pâr. Ion Agârbiceanu.

Bogat și veșnic în zămislire de noi forme, M. Sadoveanu scutură praful de pe cronici și privește în adâncul trecutelor vremi. Infrățind legenda cu adevărul istoric, domnul Sadoveanu creiază o lume nouă, cu toată vechimea ei. În romanul *Baltagul* desvăluie basmul mioritic al vremilor noastre. . .

Pâr. Ion Agârbiceanu, scriitor din generația dinainte de război, stăruie în despăturarea cutelor sufletului omului trecut prin război, suflet ce poartă în el fărâmele marelui dezastru.

Cu o duloșie strecurată printre gene — „Insemnările unei logodnice“, — pătrunzând adânc realitatea — romanul *Stana*, — pâr. I. Agârbiceanu continuă în romanul *Biruința* zugrăvirea aceleiași atmosfere, cu tresăririle

obsure ale firii și deslănțuirile iubirii pătimase, căreia războiul i-a deschis drumuri largi, ispititoare chiar.

Pierderea credinței, sau mai bine zis: neputința de a crede, îl îndepărtează pe Vasile Grecu, eroul romanului, absolvent de teologie, de primirea sfintei taine. În sufletul său simțea tremurarea credinței în îndolaiă neli-niștitoare; fără a fi un ateu, era un muncit al necredinței, așteptând sădirea mângăietorului har. Dar numai viața, cu veșnica școală a suferinții, îi putea arăta pe Dumnezeu. . .

În sufletul său timid se îngrămădeau firele *iubirii*, cu mireazma lor sănătoasă. Îndrăgostit de Vilma, mlădiță a unei vechi familii de unguri sărăciți, el se căsătorii cu ea și ajunse notar în Cozla, satul natal, fără a renunța la taina preoșinii. Conștiința sa „care pleca din tainele unei firi adânc cinstite, care recunoaște și se închină adevărului“ îi hrănea așteptarea

Vasile Grecu luase pe Vilma fără să caute dovada iubirii ei. . . și de aceea căsnicia lor era mocnirea durerii. Cu toată dragostea ce simțea el pentru această fetiță, în obragii căreia roșeața se topia în paloare catifelată, el o simțea streină de sufletul său. La sosirea, în satul Cozla, a unui convoi de prizonier ruși, însoții de ofițerul Andrei Vasilevici Petrov, Vilma se îndrăgi de ofițerul rus, a cărui voce de bariton „părea că vine din

adâncimi mari, născută din claritatea armonioasă și caldă a unui clopot viu din altă lume“. Și Vasile Grecu știa. . . li spusese Vilma: „Mi-e dor de libertate Vasile, mi-e dor de viață!“ Și suferea. . . suferea mult, fiindcă nu și putea înfrânge iubirea și n'avea mobilul care să-i încordeze voința și să-i lumineze hotărârea.

Dar cu cât se afunda în durere, din negura sbuciumului său se încheaga credința. . . „Pentru suflet sunt mai rodnice adâncimile durerii, decât înălțimile fericirii“ scrie pâr. Agârbiceanu în „Ceasuri de seară“.

Descoperirea nimerniciei lui îi picură în suflet marele mister, care-l ingenunchie spre rugăciune, dând glasului său mireazmă de ecenie. „Sunet gol e numele meu, până ce se risipește viața mea. Tu ești și ești ca mine, Doamne“ — și din adâncuri isvorără lacrimi. Revelația însă îi luminează drumul: Chinulesc pe Vilma, pentru ce n'o desleg?.. Invingându-și iubirea, cuceri inima soției sale. În chipul său energic, acum, Vilma cetii iubirea rănită. . . își descoperi bărbatul: Era *biruința*. Cucerirea soției și înscăunarea credinței în suflet, îi aduse liniștea și-l aprople de altar.

La Crăciun, când Vasile celebra sf. Liturghie. . . „Vilma, ca'n fața unei minuni, nu și putea lua ochii dela Vasile. I-se părea Vasile

și Cehoslovacia. Și e bine așa. Cunoașterea cât mai amănunțită a organizațiilor similare din Apus ne poate fi de cel mai mare folos prin sugestiile practice ce ni le dă. Văzând pildele strălucite de activitate ale altora, nu se poate să nu simțim și noi îndemnul sufletesc al lui Augustin înainte de convertire: „Dacă au putut aceștia și acela, pentru ce n'ai putea și tu?”

În acțiunea însăși să nu uităm ordinea procedurii: afirmarea principiilor catolice întâu în viața personală, apoi în cea familiară, și pe urmă în cea socială-publică. Noi, catolicii, știm că nu există progres colectiv decât în măsura celui individual. Cu cât vor spori individualitățile creștine, cu atât se va încreștina mai mult familia, societatea, neamul, omenirea. Cine vrea să procedeze invers, greșeste. Acesta e înțelesul adânc al sfatului Mântuitorului de a ruga pe Dumnezeu să trimită muncitori vrednici în via sa.

Frații preoți să nu se sperie de noua sarcină. Și în cel mai dosit sat trebuie să se găsească doi-trei oameni de treabă cari să-l înțeleagă și urmeze cu devotament. Ceilalți se atașează mișcării sănătoase cu vremea. „La fapte bune pușini se adună, dar mult pot pușinii buni împreună”.

Congrese culturale. Flori rătăcite prin pustiu spinos al vieții brutate, își mai țin sufletul și unele din tovarășiile noastre culturale. Două din ele și-au ținut, în aceleași zile de 13 și 14 Septembrie c. — de sigur, nu din spirit de rivalitate — congresele anuale: venerabila »Astra« și »Liga culturală« a dlui N. Iorga.

Urmând o fericită inspirație, »Asociațiunea« a coborât la Sf. Gheorghe, în diaspora Secuimii. Are acolo, împreună cu statul, o mare misiune de împlinit: să redea comoara limbii acelor frați ai noștri, cărora vitregia vremilor le-a furat-o, fără să le fi putut lua însă numele și sufletul românesc. Astăzi numai bisericuțele noastre se sbat în această slujbă, pe care cei chemați n-au ajuns încă s-o înțeleagă și nu o sprijinesc. Adunarea, reușită peste așteptările pesimiste ale multora, a dovedit, că avem mult de câștigat în această privință. Mulțimea și însuflețirea celor iviți din toate unghiurile Secuimii, portul național purtat cu mândrie, cântarea românească cultivată cu râvnă, cum au dovedit

așa de departe de lume, așa de înconjurat de taină, și totuși îl știa, îl simțea al ei”.

* * *

În stilul curgător, pur, romanul are transparența undei filtrate prin pânza de raze a luminișurilor de munte.

În împletirea iubirii cu problema morală pâr. Agârbiceanu păstrează nervul naturaleții. Preocupat de sufletul omenesc, de om, — ca și scriitorii ruși — pe dsa îl interesează mai puțin natura. Viața în cruzimea ei îl atrage. Din vârtoarea emoțiilor, caută profunzimea. Caută să desfacă pojghița sentimentelor pentru a găsi sinteza unui suflet. Sunt caracteristice cuvintele lui Vasile Grecu, când vrea să se despartă de Vilma: „Rămân cu Dumnezeu și cu iubirea mea!”

Deasupra întregului roman plutește spiritul reconfortant al *biruinții* ce va veni, deaceia dezolarea nu cade în pesimism.

Acest roman înseamnă pentru pâr. Ion Agârbiceanu un popas în drumul spre înălțime. Pe drept cuvânt d. Em. Bucuță îl punea în 1929, între Slavici și Rebreanu: „Și iată... în grupul ardelenesc documentar, țărănesc și aspru ca o coajă de gorun, cu verdețea plină de stele reci, pe I. Slavici, pe Agârbiceanu și pe Rebreanu”. Romanul „Biruința” a învins...

serviciile religioase dela cele două biserici, ședințele din sala prefecturii ticsită de lume, impunătoarea defilare a satelor scuturate din somnul morții, concertul reușit al dascălilor din acea regiune, sunt tot atâtea semne de nădejdi îndreptățite. — Poatecă muncind la învierea românească a acestor ținuturi, »Astra« va reuși să se trezească și ea la nouă viață. Ar fi foarte de dorit!

»Liga Culturală« s'a adunat la Focșani. Cu întreită semnificare: sărbătorirea aniversării de 60 ani a Intemeietorului ei d. N. Iorga; împlinirea a 40 ani de existență și activitate a Ligii și, în sfârșit, desvelirea monumentului »Semn de hotar«, amintitor al vechei granițe, ridicat pe locul unde se afla pichetul No. 74 de grăniceri. Era firesc deci ca adunarea să ia proporții de mare praznic și să întrecă în strălucire pe cele din trecut.

În deprimanta obsesie a materiei și a necazurilor ce ne pasc, astfel de zile sunt adevărate binefaceri naționale. De aceea ne bucurăm de reușita lor, pe care o dorim sporită an de an.

Slujbe scurte. Catolicii apuseni s'au dovedit mai practici decât noi și în ce privește slujirea sf. liturghii. La ei rezonanzia, în cea mai mare parte, le dă ministrantul sau diaconul. Ba chiar și la liturgiile cântate, numai: Kyrie eleison, Gloria, Credo, și încă vre-o câteva cântări pe ales.

La noi însă liturgia de la început până în capăt se cântă toată.

Pentru ce nu s'ar putea să avem și noi, ca și ei, la liturgie, câte un ministrant, (care ar putea fi fătul ori 1 sau 2 copii mai deștepți), ori în alte locuri diaconul, care să dea răspunsurile, și numai la intonațiile mai de frunte să răspundă cantorul cu poporul, cântând câte o cântare mai lungă?

Modesta mea părere este că foarte ușor am putea ajunge la o liturgie mai scurtă prin următoarele:

S'ar începe liturgia cu Ectenia cea mare, la sfârșitul căreia cantorul și poporul ar cânta: Mărire... Binecuvântează... Și acum... Unule născut... În acest răstimp preotul ar ceti cele 2 ectenii, ministrantul ar da răspunsurile și ar recita „fericirile” iar la finea cântărei preotul ar face Intratul. S'ar cânta apoi: Veniți să ne închinăm... Troparul, fără condac. Sf. Dzeule. Apostolul. Evangelia. După care preotul ar intona: Ca sub domnia ta... și cantorul cu poporul ar cânta: Carli pe Cheruvimi... până la: Toată grijea cea lumească acum să o lăpădăm. În decursul cântării preotul ar recita ecteniile, dând răspuns ministrantului ori diaconului. Ar cădelnița după aceea biserica. Terminându-se cântarea, ar aduce darurile după cum prescrie liturgierul. După intrare în altar cantorul și poporul ar cânta: Ca pre împăratul... Sub decursul acestei cântări preotul ar recita ecteniile până la: Să iubim unul pe altul... la care ar răspunde cantorul și poporul. S'ar recita: Credeul, săvârșindu-se celelalte toate după liturgier până la: Pre Născătoarea de Dumnezeu... Până cantorul și poporul ar cânta: Cuvine-se cu adevărat, preotul ar putea recita toate ecteniile, la cari ar răspunde ministrantul, până ce s'ar intona: Și ne învrednițește... și s'ar zice: Total nostru. De aci încolo urmându-se până în capăt prescriesele liturgierului.

În felul acesta sigur s'ar scurta mult liturgia noastră, ne omițând nimic din cele prescrie. Prinr'asta s'ar putea înlătura inconvenientul ca poporul ori să între târziu ori să iasă când unul, când altul, din biserică, neputând sta așa de lung timp într'un loc și cu atenția încordată.

Cei ce au drept și putere de a dispune vor face însă cum vor crede ei de bine. (Pr. Petru Herțegh).

Aoclațiunea Generală a Românilor Uniți

Convocare

Membrii și binevoitorii »Asociațiunii Generale a Românilor Uniți (Agru)«, de pe teritoriul arhidiecezei de Alba-Iulia și Făgăraș, se invită prin aceasta la **congresul de constituire al organizațiunii arhidiecezane »Agru«**, care se va ținea *Duminică, în 4 Octomvrie 1931*, orele 15^{1/2}, în sala de gimnastică a liceului de băieți din *Blaj*.

Conform art. 18 din Statute, la alegerea președintelui și comitetului diecezan, ca și a comitetului de cenzeni, au drept de vot: a) președinții sau câte un delegat al comitetelor parohiale; b) președintele sau câte un delegat al asociațiunilor religioase; c) membrii fondatori și pe viață cu domiciliul pe teritoriul arhidiecezei.

Informațiuni de orice natură dă prof. Augustin Popa, Blaj.

Din încredințarea Comitetului Central Blaj la 16 Septemvrie 1931.

ss. Dr. Ioan Coltor
canonic, membru în
comitetul central

ss Prof. Augustin Popa
secretarul general al Agru-lui

Știri mărunte

Personale. Preaven. Ordinariat arhiep. a făcut mai nou următoarele numiri: secretară la școala normală de băieți: *D-na Aurelia M. Boreriu*; pedagogi la internatul acelei școli: *Ion Florea* și *Aurel Rusu*; la școala de arte și meserii: *Gheorghe Câmpeanu*, toți absolvenți ai academiei noastre teologice. Pedagoage la internatul școlilor secundare de fete: dș. *Livia Rațiu*, absolv. fac. de științe din Cluj; apoi *Eleonora Damian*, *Olivia Schneider*, învățătoare cu diplomă, *Nina Brinken* și *Maria Nagy*, absolvente de liceu, membre ale congregațiunii noastre de surori.

Doctor pe cale de a fi beatificat.

Una din celebritățile medicale ale Neapolului zilelor noastre, chirurgul Iosif Moscatti, fost prof. universitar, adormit în Domnul cu trei ani în urmă, începe să preocupe dintr'un nou punct de vedere lumea ce l'a cunoscut și admirat ca o minune a breslei sale: din acela al stințeniei. Minunile întâmplare la întrepunerea sa, dela moarte încoace, sunt în număr uimitor. Silite de evidența faptelor, cercurile bisericesti s'au sesizat și ele, purcezând în consecință. Nu de mult cardinalul Ascazezi, în asistența alor mai bine de patru sute de medici a sigilat sicriul celui trecut la cele veșnice în vederea procesului de beatificare, ce se va începe negreșit. — Au fost eroi ai virtuților, au fost și-or să mai fie, în sânul Bisericii ce se zice și este cu adevărat sfântă: Biserica Romei creștine, catolice.

Rezultatul bacalaureatului.

După datele concentrate de ministerul Instrucțiunii, s'a constatat că în anul acesta la cele 82 de comisiuni de bacalaureat s'au prezentat 9361 de candidați, dintre cari au reușit 6486 inși, ceea ce reprezintă un procent de 68.83. Comparat cu rezultatele anilor trecuți, bacalaureatul din anul acesta a dat cel mai mare procent de absolvenți, datorită în bună parte ușurării ce s'a făcut acestui examen.

Studentimea slavă catolică împreună. Cinstea de-a sălășlui între zidurile școlii al treilea congres al studențimii catolice aparținătoare diferitelor națiuni slave în acest an a revenit Bratislavei. Scopul congresului: gruparea tinerilor intelectuali slavi din toată lumea într'o asociație, care să lucreze din răspuțeri pentru uniunea tuturor slavilor cu Roma catolică și cultura creștină apuseană. În seria primă de șe-

dințe s-au dat lămuriri prețioase asupra istoriei, asupra situației actuale și asupra însemnătății catolicismului în Cehoslovacia. În a doua serie o seamă de savanți slavi dintre cei mai aleși au conferențiat asupra temelor: Metodele practice de educație în spirit cirilo-methodianic; Marxism, capitalism și slavism; Programul social al slavismului; Însemnătatea socială a împreună-lucrării slavilor catolici și enciclica Rerum novarum; Intelectualii slavi în slujba operei pacifice a lui Piu XI; Raporturile morale și sociale ale ecliciei Casti conubii și lumea slavă; Acțiunea catolică în organizațiile tinerimei academice slave, etc., teme menite să limpezească chestia capitală: Raporturile etice și sociale dintre slavism și Roma. — Tare ne-am bucura să putem aduce o dare de seamă similară despre congrese de-ale tinerimei catolice latine la cari ar lua parte și Asociația studenților români uniți.

Locale. Duminică viitoare, a XVII după Rusalii va predica în catedrală p. Iuliu Maior, profesor la liceul de băieți.

— O adevărată podoabă a orașului nostru vor fi noile clădiri ale școlii normale de băieți și a celei comerciale. Ele sunt aproape terminate și în curând vor fi date destinațiunii. În felul acesta toate școlile noastre vor avea așezările proprii și confortabile, scăpând de micile neajunsuri pricinuite de strămoșii de până acum.

Lăcașuri de închinare! Cât mai multe atari lăcașuri, cu deosebire în cartierele mai populate ale orașelor mari; acesta e unul din gândurile ce îl frământă pe actualul Pontifex roman. Spre realizarea cât mai grabnică și cât mai bogată a gândului acestuia a și instituit, de câțiva vreme, o comisie însărcinată cu ridicarea de noi biserici parohiale în suburbiile Romei. Și rodirile activității dezvoltate se văd deja: trei biserici în lucrare în cartierul Garbatella, lângă Pons Milvia, și pe așa zisa piață ungară, și alte patru lăcașuri de închinare, deocamdată modeste, dar din cari vremea va face totatătea biserici pompoase, în alte puncte dela periferiile Cetății eterne. — Când vom avea și noi, dacă nu biserici mai multe, apoi cel puțin smerite, dar atât de binecuvântate case de rugăciuni, pentru credincioșii noștri mulți la număr în capitala țării și împrăștiați, cât nu-i poate cuprinde unica și pentru toți neîncăpătoare biserică »Sf. Vasile« din strada Polonă?

Balastul înarmărilor. Vrăjmășia-i păcat scump. Tributul ce i-l aduc neamurile pământului, socotit în bani, e deadreptul înfiorător. O listă mai nouă a cheltuielilor de armament aduce cifre uluitoare. Căci reiasă din acea listă cumcă la acest capitol bugetul Angliei — dăm numai câteva țări din cele 60 ale tabloului, — face, (în franci francezi): 11.631.375.000; plus: 5.289.690.550; al Franței: 11.674.000.000; al Italiei: 6.223.662.500; al Spaniei: 2.814.582.500; al Germaniei: 4.298.076.000; al Iugoslaviei: 1.261.450.000 al Cehoslovaciei: 1.279.725.000; al Poloniei: 2.301.825.000; al Rusiei: 14.473.567.675. Și tot așa, sume fantastice, la toate țările. România ocupă, sub acest respect, locul al 14-lea, între neamurile globului, cu cei: 1.341.180.000 franci meniți înarmării. — Săracă omenire „eliberată“ de sub „povoara“ Decalogului. Ce scump îți plătești acest lux nefericit!

Fluctuația prețurilor. Indexul de scumpete al lunii trecute nu-i de atare, încât să aducă mare bucurie. Din datele lui glaciale reiese că, față de prețurile lui August 1916, s'au scumpit: alimentele de 48.61 ori, îmbrăcămintea de 52.33 ori, diversele de 29.77 ori. Luată media

prețurilor tuturor mărfurilor, aceasta s'a constatat a fi de 43,68 ori mai mare acum ca atunci. Față de Iunie c. a fost însă în inferioritate de $1/2\%$. S'au scumpit, totuși, în urma ultimelor legiuri: jimbă, pâinea, fructele, produsele petrolifere — în deosebi benzina — și (fiindcă s'a scumpit tariful de transport pe c. f. r.), lemnele. Ceva ieftinire se înregistrează numai la prețul mărfurilor textile: vestminte și pălării — Ce e val ca valul trece. Iar noi, de bine de rău, plutim cu el.

Telefonul „Unirii“

B. Târgu-Mureș. Cunoaștem și noi vederile ritmului nou despre manualele școlare. Rămânem însă retrograzi: Le credem bune — dacă sunt bine scrise — și necesare chiar. De aceea ne pare bine, că și Comisiunea Catehetică dă zor cu pregătirea lor. Săptămâna viitoare iese de sub tipar Catehismul pentru cl. III. secundară, căruia îi va urma în curând Istoria bis. pentru cl. IV. În felul acesta seria va fi completă și nimeni nu va mai putea justifica sporul insuficient în școală, cu lipsa manualelor!

D. București. Intrupând chintesenta »rumâniei pure și simple«, cum ar zice d. N. Ionescu, guvernul trebuie să fie prin definiție șugubăț și hiclean. Și este, n-avem ce zice. Uneori însă se întrece cu gluma. Ca săptămâna aceasta, de pildă. Mai întâi a trimis episcopilor o scrisoare, în care asigură, solemn și emfatic, că nu se vor reduce salariile preoților în sem. II. cu nici o lăscăie față de sem. I. Ceice sperie lumea cu astfel de informațiuni, spurcă cinstita cărmuire. Scrisoarea a produs liniște mare. Exact starea sufletească dorită pentru a doua scrisoare, sosită la încheierea foii, să-și facă efectul din plin: guvernul avizează anume că salariilor noastre, reduse în buget cu 21% față de anul trecut, li-se mai aplică, cu toată blândețea și finețea reglementării ritmului nou, și curba generală de sacrificiu. Și pentru că efectul să fie irezistibil: acest nou semn de dragoste părintească va avea puterea retroactivă și față de jumătatea întâia a anului. Dar fiindcă pe primele 5 ori 6 luni salariile s'au incasat, noua curbă se va reține îndoit pe lunile ce urmează. — Asta va să zică geniu financiar! Cu puțină bunăvoință în calcul, ajungem să plătim noi statului salar lunar, fiecare după înălțimea slujbei ce i-s'a îngăduit să împlinească încă în țară, printr'o specială bunăvoință a francmasoneriei tolerante! — Evident, că vom reveni!

S. Cluj. Specificul românesc trebuie valorificat și scos în evidență pe toată linia. De acest imperativ național a fost condus Sf. Sinod când a hotărât să prăznuim Paștile altfel decât lumea și după alt calendar decât pe celelalte sărbători. Asta a făcut-o și pentru mai mare a cinste a sărbătorii: excepțiile bat la ochi. — Vă înșelați însă crezând că prin aceasta și-a creat o serie destul de mare de buclucuri tipiconale. Depart: stăpân este Sf. Sinod și peste tipic! Poruncă a dat prin urmare privitor la aranjarea Duminecilor dintre Bobotează și a Făriseului: Pentru Duminecile din Ianuarie să se urmeze exact ultima tabelă pascală din evanghelistarul Sf. Sinod; în 7 Februarie se așează Duminecă Hanaanencii, în 14 Februarie Duminecă XVI după Rusalii. Vedeti prin urmare că toate merg ca pe roate: Duminecile ascultă zmerite și se așează fără murmur din iarnă în vară, după poruncă! — În ce ne privește, aveți răbdare. Se vor da în curând instrucțiunile convenite.

Nr. G. 878—1931

Publicație de licitație

Subsemnatul portărel prin aceasta publică, că în baza deciziei Nr. G. 878—1931 a Judecătorei de ocol Blaj, în favorul reclamantului Eugen Moldovan repr. prin avocatul Dr. Eugen Moldovan în Blaj, pentru incasarea creanței de 2283 Lei — bani și acc. se fixează termen de licitație pe ziua de 21 Septembrie 1931 ora 3 m. p. la fața locului în Mânărade unde se vor vinde prin licitație publică judiciară: Găbănaș, car, treier, butoaie, teasc, grapă, pluguri, șură, vacă, coșer, cucuruz, grâu, paie în valoare de 20050 Lei.

În caz de nevoie și sub prețul de estimare.

Blaj, la 8 Septembrie 1931.
1492 1—1 GH. OANEȘ, portărel.

Nr. C. 2494—1931.

Publicație de licitație

Subsemnatul portărel prin aceasta publică, că în baza deciziei Nr. G. 2494—1931 a Judecătorei de ocol Blaj în favorul reclamantului

Banca Patria repr. prin avocatul Dr. Eugen Moldovan Blaj, pentru incasarea creanței de 4000 Lei — bani și acc. se fixează termen de licitație pe ziua de 22 Septembrie 1931 ora 3 p. m. la fața locului în comuna Bia, unde se vor vinde prin licitație publică judiciară: 2 vaci albe, una seroafă, un car pentru vite în valoare de 9500 Lei.

În caz de nevoie și sub prețul de estimare.

Blaj, la 8 Septembrie 1931.
1491 1—1 GH. OANEȘ, portărel.

Nr. G. 2495—1931.

Publicație de licitație

Subsemnatul portărel prin aceasta publică, că în baza deciziei Nr. G. 2495—1931 a Judecătorei de ocol Blaj în favorul reclamantului Dr. Eugen Moldovan, avocat în Blaj, pentru incasarea creanței de 5000 Lei — bani și acc. se fixează termen de licitație pe ziua de 26 Septembrie 1931 ora 3—3⁴⁰ p. m. la fața locului în Tău unde se vor vinde prin licitație publică judiciară: una cassă de fier, una dormeză, 1 vagon de grâu, 2 boi albi, 1 cal roșu, 1 cal alb și 2 cai roșii în valoare de 32000 Lei.

În caz de nevoie și sub prețul de estimare.

Blaj, la 15 Septembrie 1931.
1490 1—1 GH. OANEȘ portărel.

Curatorul parohiei rom.-unite din Căptălan

Nr. 54—1931.

Publicație de licitație

În ziua de 27 Septembrie 1931 ora 2 p. m. Curatorul Parohiei române-unite din Căptălan jud. Alba va ținea licitație publică cu oferte închise, fără supra-oferte, pentru darea în întreprindere a lucrărilor de construcție necesare la clădirea unei biserici noi.

Valoarea lucrărilor este, pe divizul estimativ, de Lei 475.377,80. Garanția (cauțiunea) va fi de 6% din valoarea ofertei și se va depune deoată cu aceasta în numerar, efecte de stat, ori serisoare de garanță emisă de o bancă de prima bonitate.

Licitația se va ține în localul parohial. Planurile, divizul, condițiunile speciale și generale etc. se pot consulta în orice zi de lucru la sediul Oficiului parohial din Căptălan. Curatorul își rezervă dreptul de a hotărî ori nu, liber, asupra ofertelor, fără considerare la suma oferită, și fără a restitui cheltuielile făcute de ofertanți.

Căptălan la 11 Septembrie 1931.
Simeon Pușcaș Alexandru Pop
prim-curator paroh

A apărut noua edițiune a LITURGHIERULUI

Crudo . . . . . 250 Lei
Legat întreg în pânză, aurit 340 „
LIBRARIA SEMINARULUI — BLAJ

Cețiți și răspândiți „UNIREA“

☞ Experiența de 40 ani adeverește bunătatea preparatelor HÖFER ☞